

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 19-12-2018
Enhed: JURA
Sagsbeh.: DEPPADL
Sagsnr.: 1809841
Dok. nr.: 762894

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 23. november 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 198 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 198:

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen fra Ansatte Tandlægers Organisation om forløbsamtynke, jf. SUU Alm. del - bilag 64, og redegøre for de gældende regler i forhold til forløbsamtynke i den kommunale børne- og ungdomstandpleje, samt om de gældende regler indeholder en revisionsbestemmelse eller om ministeren har planer om at se nærmere på sundhedslovens § 17? og bemærkningerne hertil?”

Svar:

Ved lov nr. 430 af 3. maj 2017 om ændring af sundhedsloven blev de eksisterende samtykkeregler i sundhedsloven ændret, således at sundhedsministeren bl.a. blev bemyndiget til at kunne fastsætte nærmere - lempeligere - regler om forældremyndighedsindehavers informerede samtykke i forbindelse med behandling af børn og unge ved den kommunale tandpleje, herunder om form og indhold af samtykket.

Lovændringen var bl.a. begrundet i erfaringer med Frikommuneforsøg I, som havde til formål at give kommunerne mulighed for at afprøve nye måder at styre opgaveløsningen på, bl.a. ved afbureaukratiseringer og ved afvigelser fra gældende ret, herunder ved at samtykkekravet til behandling for børn ved den kommunale tandpleje blev lempet.

De vedtagne regler, dvs. bemyndigelser til sundhedsministeren, er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 562 af 30. maj 2017 om samtykke til behandling af børn og unge ved den kommunale tandpleje og sundhedsplejerske.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at sundhedsministerens bemyndigelse bl.a. ville blive anvendt til at fastsætte regler, der sikrer, at forældremyndighedsindehaver får information, der giver mulighed for at deltage ved behandling og får tilstrækkeligt grundlag for at følge med i barnets sundhedsmæssige forhold, jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 132 som fremsat, side 26.

Sundheds- og Ældreministeriet kan oplyse, at der ved udarbejdelsen af lovforslaget, der førte til lovændringen, blev truffet et fagligt valg, der indebar, at afvigelsen fra udgangspunktet om et aktuelt informeret samtykke blev ledsaget af et krav om en sådan forudgående orientering af forældremyndighedsindehaver.

Sundheds- og Ældreministeriet medgiver, at det kunne være skrevet tydeligere i lovbemærkningerne, at lovændringen ikke betød, at der skete en fuldstændig lovfæstelse af de regler, som var gældende under frikommuneforsøget.

Efter § 2 i den nævnte bekendtgørelse, som sundhedsministeren udstedte i 2017, kan den kommunale tandpleje gennemføre fluorbehandling og røntgenundersøgelser

på baggrund af et generelt, udtrykkeligt samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.

Ved et generelt udtrykkeligt samtykke skal forstås et samtykke, der er givet af forældremyndighedsindehaveren på baggrund af generel information, jf. bekendtgørelsens § 4, til den kommunale tandpleje om, at barnet i fremtidige situationer kan undergives fluorbehandlinger og røntgenundersøgelser, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1. Et generelt, udtrykkeligt samtykke kan gives mundtligt eller skriftligt. Samtykket kan på ethvert tidspunkt tilbagekaldes. Dette følger af bekendtgørelsens § 5, stk. 2.

Af bekendtgørelsens § 3 følger det, at den kommunale tandpleje kan indkalde børn i klassen til undersøgelse, foretage undersøgelser uden brug af røntgen, give mundhygiejneinstruktion og foretage afpudsning og tandrensning uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.

Det er i bekendtgørelsens § 4, stk. 1, bl.a. fastsat, at den kommunale tandpleje ved skolestart og ved skift af kommunal tandpleje skal meddele forældremyndighedsindehaveren generel skriftlig information om behandlinger, som efter §§ 2-3 kan foretages på baggrund af et generelt, udtrykkeligt samtykke eller uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren. Ved skift af kommunal tandpleje skal den kommunale tandpleje, som overtager behandlingen af barnet, indhente samtykket.

Informationen skal omfatte oplysninger om, hvilke behandlinger der kan foretages, om risiko for komplikationer, bivirkninger og konsekvenserne af behandlingen og af, at der ingen behandling iværksættes. Informationen skal ligeledes omfatte oplysninger om, hvorvidt visse behandlinger delegeres til og udføres af medhjælp, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2.

Den kommunale tandpleje skal forud for behandlinger omfattet af §§ 2-3 meddele forældremyndighedsindehaveren skriftlig information om tidspunkt og sted for behandlingerne. Forældremyndighedens indehaver skal tilbydes at deltage. Dette følger af bekendtgørelsens § 4, stk. 3.

Den kommunale tandpleje skal efterfølgende orientere forældremyndighedsindehaverne om resultatet af behandlingen, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 4.

Ansatte Tandlægers Organisation anfører i deres henvendelse af 14. september 2018 til Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg, at bekendtgørelsens § 4, stk. 3, efter organisationens opfattelse bør ændres, således at kravet om forudgående skriftlig information om tidspunkt og sted for behandlinger omfattet af bekendtgørelsens §§ 2-3 til forældremyndighedsindehaveren samt tilbud om deltagelse til forældremyndighedsindehaveren ikke skal gælde for den kommunale tandpleje.

Som meddelt Ansatte Tandlægers Organisation den 9. marts 2018 er det Sundheds- og Ældreministeriets vurdering, at der ikke er hjemmel til at fastsætte en bestemmelse i en bekendtgørelse, som generelt indebærer, at forældremyndighedsindehaveren ikke skal orienteres forud om tidspunkt og sted for de tandbehandlinger, som er omfattet af bekendtgørelsens §§ 2 og 3. Det skyldes, at det – som anført ovenfor – specifikt er anført i lovbemærkningerne, at der ville blive fastsat regler, der sikrer, at forældremyndighedsindehaver får information, der giver denne mulighed for at deltage ved behandling.

Det vil derimod være muligt for forældremyndighedsindehaver udtrykkeligt at fraskrive sig retten til forudgående information om tidspunkt og sted for behandlingen – og dermed fraskrive sig muligheden for at deltage ved behandlingen.

Ministeriet skitserede derfor ved samme brev af 9. marts 2018 over for Ansatte Tandlægers Organisation en række scenarier, som den kommunale tandpleje ved barnets skolestart kunne vælge at bede forældremyndighedsindehaver tage stilling til med henblik på – inden for lovgivningens rammer – at tilrettelægge en smidigere proces for afhentning af børn i en klasse til brug for f.eks. mundhygiejneinstruktion uden forudgående information af forældremyndighedsindehaver.

Scenarierne for forældre-stillingtagen lyder som følger:

- i. Forældremyndighedsindehaver giver et generelt, udtrykkeligt samtykke til fluorbehandlinger og røntgenundersøgelser og til, at behandlingerne kan ske uden forudgående information om tidspunkt for behandling.
- ii. Forældremyndighedsindehaver giver et generelt, udtrykkeligt samtykke til fluorbehandlinger og røntgenundersøgelser, men ønsker forudgående information om tidspunkt for behandling.
- iii. Forældremyndighedsindehaver ønsker/ønsker ikke forudgående information om følgende:
 - 1) Indkaldelse af børn i klassen til undersøgelse
 - 2) Foretagelse af undersøgelse uden røntgen
 - 3) Instruktion om mundhygiejne
 - 4) Foretagelse af afpudsning og tandrensning
- iv. Forældremyndighedsindehaver modsætter sig al tandbehandling uden konkret og aktuel indhentelse af samtykke.
- v. Forældremyndighedsindehaver modsætter sig visse former for tandbehandling uden konkret og aktuel indhentelse af samtykke. Angiv venligst, hvilke tandbehandlinger det drejer sig om.

Som det fremgår, vil forældrene således – hvis de ønsker det – kunne fraskrive sig retten til forudgående information om tidspunkt og sted for tandbehandling.

Der blev ikke ved lovændringen i 2017 indført en revisionsbestemmelse.

Det kan i den forbindelse oplyses, at regeringen ikke har aktuelle planer om at ændre lovgivningen, da det er vurderingen, at de gældende regler på afbalanceret vis tilgodeser hensynet til, at børn og unge modtager den nødvendige tandbehandling, og hensynet til fleksibel arbejdstilrettelæggelse for den kommunale tandpleje, samtidig med at der ikke bliver gået på kompromis med patientens (barnets/den unges) og dennes forældres selvbestemmelsesret.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Anne-Sofie Duelund Lassen